ECLI:LV:RAT:2017:1130.C30461314.2.S
Lietas Nr. C30461314
Lietas arhīva Nr. CA-1638-17/10

**SPRIEDUMS**
**Latvijas Republikas vārdā**

Rīgā 2017. gada 30. novembrī

Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija šādā sastāvā:
tiesas sēdes priekšsēdētājs Arnis Dundurs
tiesneses Ineta Ozola, Svetlana Beļajeva
ar sekretārēm Kristīni Vaļeiku un Sabīni Melderi
piedaloties atbildētājas apdrošināšanas akciju sabiedrības "Balta" pilnvarotajai pārstāvei zvērinātai advokātei Jeļenai Jaskovai
atklātā tiesas sēdē izskatīja civillietu /pers. D/ prasībā pret apdrošināšanas akciju sabiedrību "Balta" par likumisko procentu piedziņu sakarā ar apdrošināšanas akciju sabiedrību "Balta" apelācijas sūdzību par Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2015. gada 27. janvāra spriedumu.

**A p r a k s t o š ā d a ļ a**

[1] Ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2015. gada 27. janvāra spriedumu daļēji apmierināta /pers. D/ prasība pret AAS "Balta" par apdrošināšanas atlīdzības piedziņu.

Tiesa nospriedusi piedzīt no AAS "Balta" par labu /pers. D/ apdrošināšanas atlīdzību 2703,46 *euro*, bet pārējā daļā prasība noraidīta. Tiesa arī noteikusi /pers. D/ tiesības saņemt no AAS "Balta" likumiskos procentus 6 % gadā no 2703,46 *euro* par laiku līdz sprieduma izpildei, ņemot vērā Civillikuma 1763. panta nosacījumus.

Spriedums pamatots ar šādiem apsvērumiem.

[1.1] Tiesa nodibinājusi, ka 2009. gada 25. novembrī SIA "/Nosaukums/" un AAS "Balta" noslēdza apdrošināšanas līgumu, parakstot uzņēmēja apdrošināšanas polisi Nr. 76086435, ar kuru tika apdrošinātas SIA "/Nosaukums/" preces noliktavā par apdrošinājuma summu Ls 15 000 un minimālo pašrisku Ls 100, kā arī inventārs, biroja aprīkojums un mēbeles par apdrošinājuma summu Ls 11 000 un ar pašrisku Ls 100.

No Uzņēmēja apdrošināšanas polises pielikuma – Juridisko personu apdrošinātās mantas saraksta izriet, ka, cita starpā, apdrošināti divi rolbāri, kuru nosauktā un līdzēju saskaņotā vērtība ir Ls 3000 un apdrošinājuma summa – Ls 3000.

Lietā nav strīda par to, ka Uzņēmēja apdrošināšanas polises Nr.76086435 darbības laikā 2009. gada 12. decembrī /adrese/ notika ugunsgrēks, kura rezultātā tika iznīcināts viens rolbārs.

[1.2] Ar 2010. gada 22. februāra cesijas līgumu SIA "/Nosaukums/" nodeva prasītājam savas likumiskās prasījuma tiesības attiecībā pret apdrošinātāju AAS "Balta", kas izriet no 2009. gada 25. novembrī noslēgtā apdrošināšanas līguma.

Tādējādi tiesa atzinusi, ka /pers. D/ ir ieguvis prasījuma tiesības pret atbildētāju, kas izriet no apdrošināšanas polises Nr. 76086435.

[1.3] 2010. gada 17. novembrī AAS "Balta" nosūtīja SIA "/Nosaukums/" paziņojumu par atteikumu izmaksāt apdrošināšanas atlīdzību, norādot, ka kriminālprocesa ietvaros tika aizturēts /pers. D/, kuram piemērots aizdomās turētā statuss. Vienlaikus norādīts, ka AAS "Balta" pārskatīs pieņemto lēmumu, ja kriminālprocess pret /pers. D/ tiks izbeigts.

2012. gada 10. augustā kriminālprocesā pieņemts lēmums par kriminālprocesa izbeigšanu daļā pret /pers. D/, bet minētais lēmums ticis atcelts.

[1.4] Atsaucoties uz Civilprocesa likuma 93. panta pirmo daļu, likuma "Par apdrošināšanas līgumu" 12. panta ceturto daļu un 24. panta sesto daļu, tiesa norādījusi personas nevainīguma precimpciju atbilstoši Krimināllikuma 1. panta otrajai daļai un Kriminālprocesa likuma 19. panta pirmajai daļai.

Tiesa konstatējusi, ka kriminālprocesā joprojām turpinās pirmstiesas izmeklēšana un tā ietvaros /pers. D/ joprojām ir piemērots aizdomās turētās personas statuss. Vienlaikus tiesa atzinusi, ka minētā iemesla dēļ, proti, neesot pierādījumiem par zaudējumu rašanos /pers. D/ ļauna nolūka, rupjas neuzmanības vai noziedzīgas darbības dēļ, atbildētājam 2010. gada 17. novembrī nebija tiesiska pamata, kā arī tiesai šobrīd nav tiesiska pamata atzīt, ka zaudējumi saistībā ar rolbāra iznīcināšanu ugunsgrēka rezultātā radušies apdrošinātā un/vai apdrošinājuma ņēmēja, to darbinieku ļauna nolūka, rupjas neuzmanības vai noziedzīgas darbības dēļ, kas varētu būt par pamatu atteikumam izmaksāt apdrošināšanas atlīdzību saskaņā ar AAS "Balta" Juridisko personu īpašuma apdrošināšanas noteikumu Nr. 12-01-022 14.1.4. punktu.

[1.5] Lietā nav strīda par rolbāra vērtību Ls 2000. Ņemot vērā to un apdrošināšanas polisē noteikto pašrisku Ls 100 apmērā, kas atbilst 142,29 *euro*, tiesa atzinusi, ka prasība ir apmierināma daļēji, piedzenot no AAS "Balta" par labu prasītājam apdrošināšanas atlīdzību 2703,46 *euro* apmērā. Pārējā daļā prasība ir noraidāma kā nepamatota.

[1.6] Tiesa, pamatojoties uz Civillikuma 1753., 1756., 1759., 1765. pantu un Civilprocesa likuma 195. pantu atzinusi par pamatotu prasītāja lūgumu noteikt spriedumā viņam tiesības saņemt likumiskos 6 % gadā no parāda summas par laiku līdz sprieduma izpildei, ņemot vērā Civillikuma 1763. panta nosacījumus par to, ka procentu pieaugums apstājas, sasniedzot pamatkapitāla lielumu.

[2] Par minēto tiesas 2015. gada 27. janvāra spriedumu atbildētājas AAS "Balta" pilnvarotā pārstāve zvērināta advokāte Jeļena Jaskova iesniegusi apelācijas sūdzību, pārsūdzot spriedumu pilnīgi. Sūdzībā lūgts pārsūdzēto spriedumu atcelt, prasību noraidīt pilnībā un piedzīt no prasītāja par labu atbildētājai tiesāšanās izdevumus. Sūdzībā norādīti šādi argumenti.

[2.1] Lietas materiāliem ir pievienoti pierādījumi, ka uz lietas iztiesāšanas brīdi kriminālprocesā, kura ietvaros prasītājam tiek saglabāts aizdomās turētā statuss, tiek turpināta pirmstiesas izmeklēšana par apdrošināšanas krāpšanu.

Līdz ar to, pieņemot lēmumu par apdrošināšanas atlīdzības izmaksu, atbildētāja būtu pārkāpusi likuma "Par apdrošināšanas līgumu" 24. panta otrās daļas 4. punktā noteikto aizliegumu veikt apdrošināšanas atlīdzības izmaksu apdrošinātai personai, kas, iespējams, izraisījusi riska iestāšanos. Likuma

"Par apdrošināšanas līgumu" 24. pants nerada tiesības tādas prasības apmierināšanai, kurai nav tiesiska pamata.

[2.2] Tiesa nepamatoti noteikusi tiesības saņemt 6 % gadā no pamatparāda par laiku līdz sprieduma izpildei, jo nav pieļaujama nokavējuma procentu aprēķināšana par periodu, kamēr pastāv strīds par pamatsaistību. Pienākums izmaksāt apdrošināšanas atlīdzību ir tikai apdrošināšanas līgumā noteiktajos gadījumos, ja iestājies apdrošinātais risks un nav iestājušies izņēmuma gadījumi.

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāts, izskatot jautājumu par likumisko procentu piedziņu gadījumā, ja apdrošinātājs ir atteicis izmaksāt apdrošināšanas atlīdzību vispār, ir secinājis, ka apdrošinātāja lēmums, ar kuru atteikts izmaksāt apdrošināšanas atlīdzību pats par sevi nav vērtējams kā prettiesisks un, pieņemot šādu lēmumu, apdrošinātāja rīcība *a apriori* nav uzskatāma par vainojamu, kas radītu zaudējumu atlīdzības pienākumu. Senāts arī secinājis, ka šādā gadījumā nokavējums nav pieļauts, jo nav pieņemts lēmums par apdrošināšanas atlīdzības izmaksu, bet atteikumu šo atlīdzību izmaksāt nevar kvalificēt kā parādu, kaut arī tiesa vēlāk ir atzinusi, ka apdrošinājuma gadījums tomēr iestājies.

[3] Savos rakstveida paskaidrojumos par iesniegto apelācijas sūdzību prasītāja pilnvarotā pārstāve zvērināta advokāte Inese Nikuļceva norādījusi, ka tā nav pamatota, lūdz prasību apmierināt un piedzīt tiesāšanās izdevumus.

[4] 2015. gada 12. jūnijā Rīgas apgabaltiesā saņemti prasības pieteikuma precizējumi, kuros papildus lūgts piedzīt no atbildētājas par labu /pers. D/ likumiskos procentus 743,60 *euro* par laika periodu no 2010. gada 18. novembra līdz 2015. gada 17. jūnijam.

[5] Ar Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2015. gada 19. jūnija spriedumu prasība apmierināta daļēji.

Tiesa nospriedusi piedzīt no atbildētājas par labu prasītājam apdrošināšanas atlīdzību 2703,46 *euro* un likumiskos procentus par laiku no 2010. gada 18. novembra līdz 2015. gada 17. jūnijam 743,60 *euro*, kopā 3447,06 *euro*, bet pārējā daļā – prasību noraidīt.

Tiesa nospriedusi noteikt prasītājam tiesības saņemt likumiskos procentus 6% gadā no 2703,46 *euro* par laiku līdz sprieduma izpildei, ņemot vērā Civillikuma 1763. panta nosacījumus.

Tiesa nospriedusi piedzīt no atbildētājas 300 *euro* izdevumus advokāta palīdzības samaksai par labu prasītājam un 372,62 *euro* valsts nodevu par labu valstij.

Sprieduma motivācijā kolēģija saskaņā ar Civilprocesa likuma 432. panta piekto daļu atzinusi pārsūdzētajā spriedumā ietverto pamatojumu par pareizu un pilnībā pietiekamu un pievienojusies sprieduma motivācijai, to neatkārtojot. Kolēģija norādījusi, ka apelācijas sūdzības argumenti nedod pamatu pārskatīt pirmās instances tiesas sprieduma motīvus.

[6] Sakarā ar atbildētājas iesniegto kasācijas sūdzību Latvijas Republikas Augstākā tiesa 2017. gada 1. februārī nospriedusi atcelt Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2015. gada 19. jūnija spriedumu daļā, ar kuru no atbildētājas par labu prasītājam piedzīti likumiskie procenti 743,60 *euro* par laiku no 2010. gada 18. novembra līdz 2015. gada 17. jūnijam, un daļā, ar kuru no atbildētājas valsts ienākumos piedzīta valsts nodeva 372,62 *euro* apmērā. Šajās daļās lieta nodota jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesai.

[7] Izskatot lietu daļā par likumisko procentu 372,62 *euro* un valsts nodevas piedziņu no jauna apelācijas instancē, tiesas sēdē atbildētājas pilnvarotā pārstāve zvērināta advokāte Jeļena Jaskova apelācijas sūdzību uzturēja daļā par likumisko procentu piedziņu un paskaidroja, ka pievienojas Augstākās tiesas argumentiem par to, ka likumisko procentu piedziņa bijusi nepamatota.

**M o t ī v u d a ļ a**

[8] Civillietu tiesas kolēģija, uzklausījusi lietas dalībnieku, pārbaudījusi un novērtējusi lietā iegūtos pierādījumus, atzīst, ka prasība par likumisko procentu 743,60 *euro* apmērā piedziņu ir noraidāma šādu apsvērumu dēļ.

[8.1] /pers. D/, pamatojoties uz Civillikuma 1759. un 1765. pantu, lūdzis piedzīt likumiskos nokavējuma procentus – 6 procentus no simta gadā par laika periodu no 2010. gada 18. novembra līdz 2015. gada 17. jūnijam. Prasījums pamatots ar to, ka atbildētāja prettiesiski nav izmaksājusi viņam apdrošināšanas atlīdzību.

No lietas redzams, ka konkrētais strīds par apdrošināšanas atlīdzības izmaksāšanas pienākumu pirmajā instancē izskatīts 2015. gada 27. janvārī, apelācijas instancē – 2015. gada 19. jūnijā.

Ar Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2016. gada 11. februāra rīcības sēdes lēmumu šajā lietā kasācijas tiesvedība ierosināta vien daļā par likumisko procentu 743,60 *euro* apmērā piedziņu par labu prasītājam un valsts nodevas piedziņu valsts ienākumos. Savukārt pārsūdzētā Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2015. gada 19. jūnija sprieduma pārējā daļā atteikts ierosināt kasācijas tiesvedību.

Līdz ar to Civillietu tiesas kolēģija konstatē, ka starp pusēm pastāvošais strīds ticis izšķirts 2016. gada 11. februārī, kad stājies spēkā Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2015. gada 19. jūnija spriedums daļā par noteikto atbildētājas pienākumu izmaksāt apdrošināšanas atlīdzību konkrētajā gadījumā.

[8.2] Atbilstoši Civilprocesa likuma 476. panta pirmajai daļai Civillietu tiesas kolēģija ņem vērā Augstākās tiesas 2017. gada 1. februāra spriedumā pausto. Atbilstoši tam līdz brīdim, kamēr pastāv strīds par apdrošināšanas atlīdzības pamatojumu un nav pieņemts lēmums par apdrošināšanas atlīdzības izmaksu, tad atteikumu šo atlīdzību izmaksāt nevar kvalificēt kā parādu pat tad, ja tiesa vēlāk atzīst, ka apdrošināšanas gadījums tomēr iestājies.

Līdz ar to, tā kā starp pusēm strīds par apdrošināšanas atlīdzības pamatojumu pastāvējis līdz pat 2016. gada 11. februārim, bet likumisko nokavējuma procentu piedziņa lūgta par laika periodu līdz 2015. gada 17. jūnijam, tad konkrētajā gadījumā nav pamata likumisko procentu piedziņai par apdrošināšanas atlīdzības izmaksas kavējumu.

[8.3] Prasītājs no valsts nodevas samaksas bijis atbrīvots, tāpēc saskaņā ar Civilprocesa likuma 42. panta pirmo daļu no atbildētājas piespriežami tiesas izdevumi proporcionāli apmierinātajai prasījuma daļai.

Par prasījumu 3589,34 *euro* apmērā maksājama valsts nodeva 378,31 *euro*. Lieta ir nesamaksāti ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 1,68 *euro* apmērā.

Ņemot vērā, ka no kopējās prasījumu summas 3589,34 *euro* lietā par labu prasītājam ir piedzīti 2703,46 *euro*, tātad 75,32 %, tad atbilstoši šai proporcijai no atbildētājas valsts ienākumos piedzenama valsts nodeva 284,94 *euro* un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 1,27 *euro*.

**R e z o l u t ī v ā d a ļ a**

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 430. un 432. pantu, Civillietu tiesas kolēģija

**n o s p r i e d a**

noraidīt /pers. D/ prasību pret apdrošināšanas akciju sabiedrību "Balta" par likumisko procentu 743,60 *euro* piedziņu.

Piedzīt no apdrošināšanas akciju sabiedrības "Balta", reģistrācijas numurs 40003049409, valsts ienākumos tiesas izdevumus: valsts nodevu 284,94 *euro* (divsimt astoņdesmit četri *euro* un deviņdesmit četri centi) un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 1,27 *euro* (viens *euro* un divdesmit septiņi centi).

Valsts nodevas samaksa valsts ienākumos veicama pēc šādiem rekvizītiem: saņēmējs Valsts kase, reģistrācijas Nr. 90000050138, konta Nr. LV55TREL1060190911200, saņēmēja banka Valsts kase, BIC kods TRELLV22, iemaksas mērķī jānorāda lietas numurs un dati lietas dalībnieka identificēšanai.

Ar lietas izskatīšanu saistīto izdevumu samaksa veicama pēc šādiem rekvizītiem: saņēmējs Tiesu administrācija, reģistrācijas Nr. 90001672316, konta Nr. LV51TREL2190458019000, saņēmēja banka Valsts kase, BIC kods TRELLV22, iemaksas mērķī jānorāda 21499 un lietas numurs, dati lietas dalībnieka identificēšanai.

Noteikt apdrošināšanas akciju sabiedrībai "Balta" sprieduma par naudas summu piedziņu labprātīgai izpildei 10 (desmit) dienu termiņu no sprieduma spēkā stāšanās dienas, nosakot, ka sprieduma labprātīgas izpildes gadījumā samaksu apliecinoši dokumenti iesniedzami Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas kancelejā.

Spriedumu var pārsūdzēt 30 (trīsdesmit) dienu laikā no pilna sprieduma sastādīšanas dienas Augstākās tiesas Civillietu departamentā, iesniedzot kasācijas sūdzību Rīgas apgabaltiesā.

Pilns tiesas spriedums sastādīts 2017. gada 28. decembrī.

Tiesas sēdes priekšsēdētājs A.Dundurs

Tiesnese I.Ozola

Tiesnese S.Beļajeva